

18

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.
 Zsebkönyv nem adatik vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilttérben minden garandorsor díja 20 kr.

HIRDETÉSI DÍJ:
 hivatalos hirdetésekéül:
 Minden egyes szó után 1 kr.
 Azonfelül bélyeg 30 kr.
 Kiemelt, díszbetűt s körzettel ellátott hirdetésekért természetesen, minden 1 centimeter után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknel kedvezmény nyujtatik.
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Az ipar, főképen a házi-ipar terjesztésének módjairól.

IV.
(Vége.)

Es mos hogy végezzek, ismét visszatérek kiindulásom tárgyára: a tulajdonképeni nagy iparra, különösen a müiparra. Vissza kell térnem erre, mert koránt sem a külföldi házi-ipar fenyegeti Magyarországot a vagyoni elsorvasztás veszélyével, hanem a külföldi nagy ipar az, mely félelmes módon megtámadja a magyar nemzet vagyonát. Sőt ez tette tönkre Magyarország némely vidékeinek hajdan virágzó házi-iparát is. Elrémitő példák állanak erre nézve rendelkezésünkre. Legyen szabad rövidség okáért a sok közül csak egyet-kettőt felemlítenem:

A szépsi és sáros megyei vásznások a hazában készült vászonnak egyrészt — körülbelül 6 millió rőföt évenként — egész Görögorszáig hordták le, még alig néhány évtizeddel ezelőtt; míg más részét a metzenzéfiek saját lovaikkal és szekerökkel vitték egyenesen a párizsi piacra, hol a magyar vászonnak sajtáságos szövetszerkezete miatt jól megadták árát. A külföldi gyáripár, mely sokkal olcsóbban képes ilyenmü czikkeket előállítani, megölte e szép és jövedelmező házi-iparunkat, és most másképen, valóban szomoruan áll e tekintetben a dolog. Magyarország elmulasztotta az ipar terén versenyt haladni a külfölddel, úgy hogy most bámulva olvassuk a statisztikai kimutatásokat; bámulva olvassuk hogy: 1868-ban Magyarország len- és gyapjuszövetekért 105 millió frtot, 1869-ben 118 milliót, 1870-ben 100 milliót és 1871-ben 137 milliót fizetett a külföldnek. (Ujabb adatok nem állanak rendelkezésemre, de bizonyos, hogy azóta az állapot legkevésbé sem javult.)

Es ugy vagyunk mindennel, finomabb, czélszerűbb gazdasági eszközeink, szebb bútoraink, szobánk dísz tárgyai, ruhánk kelméje, lábbelink bőre, óránk, késünk, sétatálcánk, írotollunk és sok száz meg ezer más tárgy, a legdrágábbtól a legolcsóbbig csaknem kivétel nélkül mind a külföldön készülnek. Száz meg száz milliók szivárognak ki ezen czikkekkért a külföldre, míg a mi nyers terményeinkért ezen millióknak csak kis része vándorol vissza a hazába. Valóban borzasztó a nemzeti sorvadás betegsége.

Oly ügyetlenek tehát a mi iparosaink, hogy egyáltalában nem képesek izlésünknek megfelelő, a külfölddel is versenyképes iparcikkeket előállítani? És mi ezen ügyefogyottságnak oka?

A felelet erre igen könnyü és minden kétségt kizaró.
 Nekünk nincsenek ipariskoláink; már pedig tanulás nélkül valamit tenni teljes lehetetlenség. Nálunk az ipar, a mesterségek tanítása még mindig a régi módon történik. A tanuló 3 esztendőre beszegődik egy mesterhez és ennél ezen idő alatt jól, rosszul — hogy ugy fejezzem ki magamat — elmajmolja az illető mesterséget, míg rajzról, mintázásról, mértanról, vegytanról, természettanról és másféle nélkülözhetlen ismeretekről — melyek nélkül az iparos ma versenyképes egyáltalában nem lehet — fogalma sincsen.

Hogy a nyugat-európai országok miért emelkedtek az ipari fejlettség azon tökélyére, melyen ma állanak, erre feleljen néhány meggyőző példa:

A kis Würtenbergnek — mely az iparos államok között kétség kívül az első helyet foglalja el — területe összesen 354 □ mfl, vagyis Erdélynek egy ötöd része; lakosainak száma pedig körülbelül 600.000. És e maroknyi népből többen tanulják iskolában az ipart, mint egész Magyarország. Mert volt ezen kis országnak 1871-ig 155 felsőbb ipariskolája fiuk számára; ezek mellett volt 1539 mond ezerötzszázharminczkilencz alsóbbrendü ugynevezett munkaiskola, legnagyobb részben leányok számára és csak kisebb részben fiuk számára. 1871-ben volt a felsőbb ipariskoláknak 11000 tanítványuk; a munkaiskoláknak 66332, mond hatvanhatezerháromszázharminczkettő.
 A kis Hesseknak területe 139 □ mfl, — tehát csak 31 □ mfllel nagyobb mint Zem-

plén megye; — lakosainak száma 882.000. És volt 1871-ben 45 ipariskolája, melyekben 18000 tanuló nyert oktatást.

Bádennek volt 41 iparos iskolája 6055 tanulóval.

Bajorországnak volt 251 iparos iskolája 16.421 tanulóval.

Csehországban már 1787-ben több mint 100 szak ipariskola működött. Prágában már 1820-ban 15 szakiskola volt csak a csipkeverés tanítására stb.

Ime ezen példák fényesen bizonyítják, hogy nemcsak tudományos emberek képzésére nélkülözhetetlenek a szakiskolák, emelni kell ezeket — sőt talán nagyobb mértékben mint amazokat — iparosok számára is, ha azt akarjuk, hogy fokosott izlésünket kielégítő, a külfölddel versenyképes iparosaink legyenek.

De másrészt leverőleg fényesen bizonyítják ezen példák, mily óriási mértékben elmaradt a magyar nemzet Nyugat-Európa mellett.

Összefoglalva az elmondottakat, körülbelül a következő eredményre jutunk:

a) A müipar és házi ipar terjesztése czéljából tett eddigi kísérletek eredményteleneknek bizonyultak; ezekkel fel kell hagynunk.

b) A házi-ipar tanítása bizassék általában a népiskolákra, megfelelő új iskolai szervezet mellett.

c) A felsőbb ipar tanítására állitsanak az állam a társadalom segítségének igénybevételével minél több ipari szakiskolát.

Végül álljon itt Deák Ferencnek egy mondata, melyet a negyvenes években a védegyetek egyikének gyűlésén mondott. Ez így hangzik: „Igen rosszul vélekednék, ki azt hinné, hogy csak a harcok zivatarra sodorhat el egy nemzetet; van még egy más lassubb, de disztelen és aljas nemzeti halál is: a közelszegényülés vagy nemzeti sorvadás. Ettől hazánkat megóvni legszentebb kötelességünk.”

Kárpáthy Gusztáv.

Városi ügyek.

A képviselő-testületnek folyó évi február hó 21-én tartott közgyűlésében következő tárgyak képezték a napirendet:

A helyben állomásozó 40-ik honvédszázaló aljnak egy kezelőtiszt irodára és egy főhadnagy lakására lévő szüksége, e végből a Blizmann Ferenc „Kazinczy utca”-i házának földszinti lakosztálya rendeltetett bérbevétele.

Olvastattott a Diana részvénytársaságnak az ó-hid-utca végén a Ronygyván keresztül a Diana fürdőbe vezető hidnak felépítése tárgyában beadott kérvénye; a kérdéses hidnak kiépítése jövőre fentartással elhatározatván, a kivitel módjainak megállapítása végett a gazdasági választmány megkerestett.

Olvastattott a m. kir. államépítészeti hivatalnak f. évi 349. sz. a. a s. a. -ujhely-munkácsi elsőrendü megyei és hadászati fontosságú utvonalon a gyártelep melletti Ronygyva csatornán lévő első számú hid kőkupjainak kijavitása tárgyában kelt átirata; az átirat tudomásul vétetvén, utasított a város főbírája, hogy a gyártelepnel a Ronygyva csatornán lévő első számú hid kőkupjainak kijavitását házilag eszközölje.

A város tulajdonát képező ugynevezett „Kondás ház” bérszerződése bemutatván, jóváhagyott.

Olvastattott Neuwirth Adolf és társai kövezetivám és piaczber-jövedelem bérlőinek a szőlőskei hid betiltása következtén a kövezetivám és piaczber összegéből 30% elengedése tárgyában beadott kérvénye; a kérvény véleményes jelentéstétel végett a gazdasági választmányak kiadatott.

Olvastattott a palotás utcában építendő csatorna, vízvezeték és járda-építési költségeinek hozzájárulás útján leendő fedezése tárgyában felvett hozzájárulási tárgyalási jegyzőkönyv és ennek kapcsán a f. évi 3. sz. a. a hozzájárulási arányt megállapító határozat; ugyanez alkalommal olvastattott Nyomárkay Józsefnek ugyis mint neje

Friedvalszky Honora képviselőjének az előbb felolvasott határozat módosítása tárgyában beadott kérvénye; a hozzájárulási tárgyalásról felvett jegyzőkönyv beterveztése tudomásul vétetvén, az annak alapján f. évi 3. sz. a. a hozzájárulási arány megállapítása tárgyában kelt határozat azon módosítással hagyatik helyben, hogy amennyiben Nyomárkay József és neje tulajdonát képező 159 néposzeirási felülepítvények két belhelyen épültek, az utczák rendbeszedése tárgyában fennálló szabályrendelet 9. §-a értelmében pedig az az utcza rendbeszedési és fentartási költségeket a rendbeszedendő utcza, ház, vagy belhely tulajdonosai tartoznak viselni s mennyiben a nevezett háztulajdonosok tulajdonát képező csak azon belsőség fekszik a palotás utczában, melyen az ugynevezett „Pest városához” czimzett vendéglő létezik, annál fogva ezen ház tulajdonosok a csatorna építési költségeihez csakis ezen 159/a néposzeirási számú belhely után az adóösszeirás folytán, 200 frt bérjövövedelemre kivetendő 32 frt házbér-adójuk alapján kötelesek hozzájárulni.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Az ujhelyvidéki rom. kath. tanító-egylet alakuló gyűlése alkalmával

1884. évi február hó 20-án a rom. kath. lelkész-lakban Prámer Alajos főesperes, prépost, s. a. -ujhelyi plébános és egyleti id. elnök által tartott megnyitó beszéd.

Mélyen tisztelt páptársaim!

Igen tisztelt tanító urak!

Valamint az ur szőlőjében velem együtt működő szeretett, kedves tisztársaimat, azon t. cz. egyházi egyéneket, kik mai tanító-egyleti gyűlésünket személyes jelenléttel megtisztelni szivesek valának; ugy az ujhelyvidéki rk. tanító-egylet jelenlévő érdemes képviselőit s e képviselőben az egylet minden buzgó tagjait az érő sziv teljes örömevel van szerencsém ezennel üdvözölni. Uraim! örömrünk ma teljes! Ugyanis ma tünik fel ünnepélyesen a népnevelés szent ügye iránti lelkesedésök ama 4 (bodrogközi, gálszécsi, nagymihályi, ujhelyi) esperesi kerületet magában foglaló ujhelyvidéki tanfőfiaknak, kik hallva a kor intó szózatát, — látva a vérző sebeket, melyek a nevelés elhanyagolása vagy ferde irányu alkalmazása miatt a család, társadalom, haza, egyház és emberiség testén ijesztő mérvben terjednek — megértve a megyebeli tanítók szellemi s anyagi sorsát atyai szíven viselő kegyelmes főpásztorunk dr. Schuster Konstantin kassai püspök ó nagyméltósága lelkes felhívását, nemkülönben a megyebeli papságnak mint mindenben, ugy különösen ez érdekből tanusított összműködését és segélyzését, tömörülés által tanító-egyletet alakítottak, hogy a népnevelés terén önmivelésök s tökéletesbülésök czélját annál biztosabban elérhessék, szép meggyőződésüknek adván ez által nyilt kifejezést: hogy valamint a népnevelés ügyét szentnek, alkotásai s következményeiben nagy horderejűnek tartják, ugy hivatásokat felfogva, a tanítói pályán magokat tökéletesítve, mint a rk. egyház tanodáinak oktatói, a lehetséges arányához képest a cultura magaslatára emelkedni s az élőkbe tüzőtt nagyfontosságú feladatot dicseretes eredménnyel megoldani szivből, lélekből óhajtuk.

Es ez így van jól! Mert akár családi, akár társadalmi, vagy culturalis szempontból tekintjük a népnevelés ügyét, ennek fontosságáról minden józan belátásu embernek meg kell győződnie.

Az ó szövetség szent könyvei szerint a siránkozó próféta a fogság sorvasztó rablánczait súlyosbitva látván az által: hogy a kisdedek nevelése teljesen el lett hanyagolva, siralmas panasza fakadt: „Kenyeret kértek a kisdedek s nincs a ki szegne nekik.” Oseás próféta pedig kétségbeesetten jajdul fel: „El vész a nép, mert nincs tudománya!”

Még a pogányság sötét századaiban is a nevelés és közmivelődés terjesztésének nyomára akadunk, melyre a hajdankor is nagy súlyt fek-

Mai számunkhoz egy ív melléklet van csatolva.

tetett, habár igen gyakran téveszmék s ferde irányok képezték tanulmányaik s vizsgálódásaik tárgyait. Hellasz, kiválólag Athene — a tudományok bölcsője — Plátó, Aristoteles s a többi nagy hírnevű bölcsékkel és a művelt, de büszke Róma fényes tanúságot nyújtanak állításom beigazolására.

Midőn pedig az idők telje bekövetkezte az ige testté lón, a világ megváltozta — emez igazi világosság — isteni tana hirdetésével megvilágosította az emberi nemzetet, határozottan mesternek jelentvén ki magát: „Ti engem mesternek hívtok — úgy mond — s jól mondjátok, mert az vagyok.” Magához engedé jönni a kisdedeket, mert övék a menyeknek országa. Apostolait pedig világosra küldé emez egyszerű, de nagy jelentőségű utasítással: „Tanítsatok minden nemzeteket.”

Végre tekintve e jelen kort, mely zászlójára humanitárius célokat tűze ki, ha óhajtjuk, — a mint óhajtunk is kell — hogy az állam minden egyes tagja őt megillető műveltségnek örvendjen s ez által emberi méltóságának öntudatára ébredjen, akkor a népnevelés fontossága és szükségéről többé egy percig sem kétkedhetünk.

Ezen feladat megoldására ugyan maga a nép s a közjóért lelkesülni képes, önérettel bíró honpolgárok vannak első sorban hivatva; a szülőknek pedig természetörvény parancsolta legszentebb teendőjük kisdedeik neveléséről hő buzgalommal gondoskodni. Am de, részint a kellő lelkesedés hiánya, részint az anyagi nyomott körülmények mostohasága igen gyakran akadályt gördít eléjükbe, ennél fogva a népnevelés nagyszerű feladata, megoldása csakis egyedül a néptanítók vállaira nehezül, mint kik a közmivelődés legnevezetesebb tényezőit képezik. Hogy pedig a néptanítók elé tűzött eme nemes cél elérve s a nevelés, illetve a sikeres eredmény biztosítva legyen, a néptanítóknak az értelem művelésére, a szív nemesítésére s a jellem képzésére kell a főszólyt fektetni.

Ugy van! a tanítónak első teendője a tanonc értelmi tehetségét kifejleszteni, hogy, amit megtanult, értelmével fel is fogja s emlékében annál erősebben megtartsa. Ugyan mi haszon háramlik a növendékre, ha szajkó módjára egész könyvet betanul, de a betanultak értelmébe behatni nem képes. A beemlézett szavak könnyen feledésbe mennek s akkor a növendék kiképezetlenül hagyja el a tanoda falait, — a tanító fáradaalma eredmény nélkül enyészik el — a szegény szülők áldozatai pedig, melyeket többnyire kezők munkája s arcok verejtékével keresve tehetik le a nevelés s házi szentjeik kiképezettségének oltárára, óhajtott siker nélkül füstölögnek el.

Ertelemre kell tehát hatni, szemléltetés után kell megismertetni a tárgyakat, mindaddig ugyanazon tárgy mellett maradni, míg a tanoncok fel nem fogták azt. A tanító csak is így értékesítheti gondos fáradaalmait.

Másik teendője a tanítónak a tanonc szívét nemesíteni, abban jó, szép és jellemes érzelmeket fejleszteni. Nincs szerencsétlenebb, de a társadalomra nézve sincs veszélyesebb a félmvilt embernél. Ebben az értelem ugyan némileg ki van fejlesztve, de szíve nemes érzelmekre olvadni nem képes, ha az kiképezve nem vala.

A szív nemesítését illetőleg első helyen áll a szívnek vallás és jellem alapjaini művelése. Az iskola az egyháznak leánya, hol a kisdedeknek az élet és igazság kenyere szegetik meg. Az iskola az egyház szántóföldje. A mily mag vettek a gyermek minden jóra fogékony szíve termékeny földjébe, olyan a vető fáradaalmának jutalma. Ki szelet vet, vihart arat. Ha konkolyt vet közbe, tiszta buzát nem aratand. A bölcseségnek kezdete, az urnak félelme. Vallás a polgarzat alapja s a társadalom fenállásának nélkülözhetlen feltétele. Vallás nélkül az ember boldog nem lehet, mert a kicsapongó indulatok és szenvedélyek tömkelegében tévedezve elvadul. Olvassuk csak a történelmet! Ez megczáfoltatlanul igazolja: hogy a nagy és hatalmas nemzetek mindenkor a vallástalanság vagy vétkes hitközöny és erkölcselenségnek lettek szerencsétlen áldozatai. A világhódító Caesarok mívelt hazája Róma s a büszke Graecia egykoron a hatalom, műveltség, dicsőség zenithjén állva a világ bámulatának méltó tárgyait képezék, de mihelyest a kéjelvek förtelmeinek, a bünnundokságának martalékaivá lónek, az erkölcsi súlyedés szeméremstört orgiái s a gladiatorok vérontásai szemléletében keresett gyönyörérvetszülte elvadulás között, a veszély szédítő örvényét ki nem kerülhetve, a világ szinpadáról letűntek, megsemmisültek; csakis a történelem lapjai őrzik még egykori létezésök s hatalmuk emlékét.

A méltán betegnek nevezhető mai társadalmat is kiválólag a vallástalanság, hitközöny s ezzel párosult erkölcselenség jellemzi. A veszteljes áramlat meg is termé immár keserű gyümölcsét, hiszen a lapok nap-nap mellett lopások, csalások, hűtlen kezelések, hajmeresztő rablógyilkosságok, vérfagyasztó öngyilkosságok s ezek között — minek csak felemlítése is borzadályllyal tölti el ez érző ember kebelét — még némely

alsóbb tanodai osztályokba járó ifjaknak zsenge korok aranytavaszán saját életük kioltására tett öngyilkos merényletekről hoznak léleksújtó gyász értesítéseket, melyek a józanészü komoly embert méltán gondolkodóba ejtik s mindez a vallástalanság s ebből folyó erkölcselenség aegise és zászlója alatt!

Ezen áramlattal csak Jézus egyháza képes győzelem reményében szembeszállani, mert ez az élet mezején olyan, mint az életmentő oáz Afrika sivatagain; ez képes a társadalmat a felosztás és enyészettől megszabadítani. Igen, az evangélium az, melynek köszönhetjük a polgarosodást, a nemes értelemben vett szabadság s helyesen értelmezett egyenlőség s testvériség magasatos elveinek életbeléptetését s az emberi jogok méltánylását. E nélkül még igazi szabadság s áldozatra kész önzetlen valódi hazaszeretet is alig képzelhető, mint ezt egy magyar hazánkfia Mayer Belgiumban a malinesi congressus alkalmával köztetszés jelei között mondott eme sokatjelentő szavaival fejezi ki: »A szabadság mennyei virág, mely csak oly földön tenyész, melyben gyökeret vert a kereszt, ez az örökkévaló világosság, mely az embereket s a társadalmat megvilágosítja.«

Távol van azonban tőlem, mintha én az írás, olvasás, számtanon kívül kizárólagosan csak is a vallás tanítása mellett harcolva, a reáltudományok szükségét tagadnám vagy ezeknek a gyakorlati életbeni hasznát elismerni vonakodnám. A föld- és természetrajz, történelem, alkotmány-, gazdaszat-, természet-, egészség- s mértan, ugy szinte a testi gyakorda mind szükségesek s felette hasznosak. Am de ragyogjon bár valaki a tudomány tünde fényében, ha szíve vallástalan elveikkel van telve, csak mihamar az erkölcselenségnek undorító bünbarlangjává törpiti önkebelét. Ekkor »a világ, mely benne vagy — mint mondja az isteni tanító — sűrű sötétségé válik.« s az ember — a zoltárzó koronás próféta szavai szerint — olyan lesz, mint a ló és öszvér, melyeknek értelmök nincsenek. A vallás, az egyház, a szabadság mentője, a felvilágosodás bölcsője. »Mily tévedés — mondá Dupanloup b. e. orleansi nagy püspök — »Sur l'education« című könyvében — mily tévedés, midőn némelyek azt merik állítani, hogy az egyház a tudománynak s felvilágosodásnak ellensége. A babona s előítéletekkel ment tiszta vallásos eszme és az egyház pártolja a tudományt, nem zárja ki a felvilágosodást, nem oltja ki, sőt élészti a hazaszeretet szent tűzét.«

Az értelem fejlesztésére kell tehát hatni a tanítónak s mint gombolyagról szoktuk a fonalat legombolyítani, ugy kell elemzés által a tanoncokkal a tárgyakat megismertetni, oly módon azonban: hogy ezeknek szívök vallás és jellem alapján műveltessek s nemes érzelmek befogadására képessé tétessék.

Hogy pedig a tanító eme célt biztosan elérhesse, önmagát kell értelmileg tökéletesíteni. Ha valakire, valóban a tanítóra alkalmazható sz. Ágoston ama mondása: »A ki nem tökéletesedik, az alásülyed; ki nem halad, az marad; ki idő előtt azt hiszi: elég! az veszve van.« Ugyan kérde, miként fogja oly tanító tanonczai értelmét fejleszteni, kinek magának értelme homályllyal van fedve? Ekkor csakugyan »vak vezetne a világtalant s mindketten gödörbe esnének.« A jó tanító ép ugy, mint a jó pap holtig tanul. Tökéletesíteni kell tehát a tanítónak önmagát, ha nemes hivatalát szégyen folttal beszenyezni nem akarja. Erre nézve pedig kétségen kívül a leghatásos befolyást gyakorolja a tanügyet korszerű haladás szellemében, de egyszersmind vallásos értelemmel tárgyazó lapok és könyvek olvasása, különösen pedig a tanítók egylete gyűlésein kifejteti szokott eszmecserek s a tanügy keretében felmerülő vitatkozások.

Továbbá elengedhetlen kötelessége a tanítónak, hogy önmaga is vallásos, erényes élete s tiszta jelleme által tanonczai és a nép előtt példányként tűnjék fel. A szavak inditanak, a példák vonzanak. Haszontalanul adják valamint a szülők gyermekeiknek, ugy a tanítók tanonczáiknak a legszebb szavakba burkolt üdvös oktatásokat, ha gyakorlati életökkel megczáfoltják azokat. A mit a gyermek lát és hall tanítójától az mély benyomást tesz szívére és szívósságánál fogva szokásává, második természetévé válik; e szerint alakítja azután a fogalmakat, eszméket, képleteket, vágyakat, szenvedélyeket s ezeknek kielégítését. A tanügy egy lelkes barátja Kellner »Paedagog in der Volksschule« című munkájában mondja: »A mit egy lelkes tanító örökös, szoktatás tekintetében és a mit vallásos és erényes érzelmek kifejlesztésére nézve tett, az állandó és áldásos hatását a gyakorlati életre is kiterjeszti. A vallásos és erényes ember egészen soha el nem enyészik s az erény s bün közötti forduló ponton szavát fogja hallatni.«

Tisztelt tanító urak! A jelenkor a tanítóktól is társadalmi műveltséget követel, minden lépteik, szavaik, tetteik s társalgási modoruk közfigyelem tárgyát képezik. A tanítók erkölcsi élete felett a világ ébren örködik. A tanítók ferde tetteit éles

biralat alá veszik a társadalom ugy, mint a szülők, kik gyermekeiket, éltök legdrágább kincsét, örökik szerelmök legbecsesb zálogát az ő gondjaira bízzák. Valóban egy vallástalan s erkölcselsten életű tanító a nép körében olyan, mint felhő, mely nem ad enyhítő, üde esőcseppeket. Olyan, mint a terméketlen fa, mely nem csak hiába foglal helyet, de az alája szorult növényektől is elvonja a melegítő napsugarait s halálárnynyal vonja be azokat, minthogy alatta nem virulhatnak. Jó példával menjen elől tehát a tanító és pedig nyilvánosan ugy, mint magán helyen, egyházban, tanodában, piarcon, mindenütt. Viselete legyen benső meggyőződésből eredt vallásos erülete kifolyása, nem pedig színlelt tettetés; legyen tiszta erényes életű s példás családó, legyen egyházi s világi főnökei iránt engedelmes és alázas, távol attól: hogy fennhéjázó büszkeségét éreztesse a néppel, melynek körében él.

Tisztelt tanító urak! Mindezen, részint tanodaigazgatói, részint tanfelügyelői hivataloskodásom ideje alatt hosszú évek során át szerzett tapasztalataimból merített észrevételeket nem azért hoztam fel, mintha vélném: hogy önök teendők tudatával nem bírnak, vagy mintha netalán észlelt hiányok miatt az szükségesnek mutatkozott volna; leginkább csak visszaemlékeztetés gyanánt, serkentés végett említém fel azokat. Valóban eddigi tanítói működésök, hü odaadásuk, dicséretes eljárásuk hiteles bizonyítékot adnak a multa s biztos közelmélet, mint eddigé, ugy ezentul is hivatászerű buzgalommal betölteni el nem mulasztandják. Már azon elismerésre méltó buzgosággal is, melynél fogva önök ezen vidéki tanító egylet alakításához nemes hévvel és szíves készséggel járulni szettek, szép tanujelét adák, hogy a tanítás és nevelés teréni buzgó törekvés iránt valóban fogékony kebelük bírnak.

Mi, egyházi férfiak szívből örvendve: hogy ez áldásos téren találkozhatunk, buzgalmuk segítségével s fokozására valamint szíves készséggel nyújtjuk filléreinket, ugy örömet felajánljuk szellemi támogatásainkat.

Midőn önök, mint a négy kerület tanítói a kegyelmes főpásztor szándékai szerint egy csoportba tömörülve ezen ujhelyvidéki rom. kath. tanító-egyletet alakították, korántsem vezéreltetek önök valami separatistikus tendenciák, annál kevésbé némi eltérő titkos törekvések által. Az alapszabályokban is kifejezett egyedüli céljok az volt: hogy a betegség és halálozás esetén humanitárius testvéri önszegélyésen kívül, ezen egylet tagjai — mint homogén elemek — gyűléseik alkalmával kisebb körben bár, de annál behatóbban s célirányosabban tárgyalhassák a tanügy érdekében fenforgó kérdéseket s különösen a tanítást érintő tárgyak, u. m. módszer és oktatástan iránt eszmecsere után s nemes versenyre kelve egymást felvilágosíthassák; könyvtár alakítása által a szegényebb sorsu tanítóknak is olvasásra módot nyújtsanak, szóval önmagukat e téren művelhessék s a több hazai tanító-egyletekkel a közös nagy cél felé egyenes uton haladva, a magyar hazai közmivelődésnek tehetségök képest való terjesztését, egyszersmind az egyház üdvét s javát sikerteljesen munkálhassák; azon egyházét, melynek önök anyai edes tejét szívták, melynek emlőjén táplálkoztak, melynek anyai szárnyai alatt növekedtek, mely mint szerető anya jelenben is gondosan örködik önök sorsa felett.

Előre tehát férfiak! Kié az iskola, azé a jövő. »Az egyház és haza üdve, java!« Ez legyen a jelszó tanítói pályájokon tisztelt ügytársaink! Egyházunk iránti rendíthetetlen hűséget saját szívökbe vésvé s a gyermekek romlatlan szívébe átplántálva; a haza iránti szeretet Veszt-tűzét saját keblökben élészte s tanonczáik ártatlan keblében lángra gyulasztva, a nemzet drága kincsét, szép hangzatu edes magyarnyelvünket, a törvény követelményeihez képest az idegen ajku nép között terjesztve, igyekezzenek magasatos, de súlyos felelősséggel járó hivatalukat pontosan betölteni. Valamint a haza, ugy az egyház is méltán megvárja önöktől: hogy a jövő nemzedék gyenge csemétéi, az egyház és haza szép reményei, jövő dicsőségek drága zálogai nevelésére öntudatosan s ernyedetlen szorgalommal ügyeljenek.

Ha önök belátva, mily drága kincs van szent letéteményként kezeikre bízva, belátva, hogy önök eljárásától függ a jövő nemzedék boldogsága vagy boldogtalansága, élete vagy halála és ha önök hivatásuk magaslatát átérezve, a feladatot, mely eléjükbe tűzött, hűséggel megoldandják; az egyház áldást hozó kegyeire, — a haza méltó hálájára — a szülők s emberiség áldására magokat méltókká teendik. A történelem hálás elismeréssel jegyzendi fel fáradaalma és üdvosztó működéseiket; kötelmeik pontos teljesítése, öntudata mellett pedig saját keblökben boldogító edes nyugalmat találndanak.

A zsegi gőzmalom részvénytársaságnak 1884. márcziushó 23-án S.-a.-Ujhelyben tartandó közgyűlésén az 1883-ik évről beterjesztendő üzleti jelentések.

I. Igazgatósági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Midőn a felügyelő-bizottság által megvizsgált és helyesnek talált 1883-ik üzletév zárszámadásait beterjesztjük, örömről szolgál mindenek előtt jelentetni, hogy azon mélyen érzett hiányoknak megszüntetésére irányult törekvésünk: vasuti, távirtdai és postaállomást telepünkön teremteni, immár megtestesült.

Ezek létesítése által kibontakozván az elszigeteltség helyzetéből; a világpiacokkal jelenleg már a nagy ipar minden jellegével felruházottan közvetlen érintkezésben állunk.

Szíves tudomásukra hozzuk egyszersmind tisztelt részvényeseinknek, hogy egy új emeletes lisztraktár és új irodai helyiségek a múlt évben tervezett és általuk is helyeselt építése a lefolyt évben foganatosított, és hogy ezen építkezés a raktár felszerelésével együtt 13405 frt 79 kr. befektetést igényelt; a volt irodai épületeknek mérlegezett értéke pedig az értékcsökkenési tartalékalapból leiratott.

Üzleti tevékenységünk az elértnél kedvezőbb eredmény reményére jogosított volna, mert az előző évhez képest nem csak 5600 mmázzal több öröltetett, de összekötéseink számát lényegesen szaporítva, sikerült az összes évi termelést meghaladó lisztmennyiséget elárúsítani, — a mennyiben az év lezárásával eszközölt leltározáskor az 1882. évi december 31-én leltározottnál 727 mmázzal kisebb készlet találtatott, — és habár a mérlegben kitüntetett tiszta nyeresemény a részvénytöke 26 $\frac{1}{4}$ %-től kamatozásának felel meg, azt a kifejtett tevékenységhez mérten teljesen kielégítőnek még sem tekinthetjük. Azonban ennek okai abban rejlenek, hogy vállalatunk működése körében legtöbb helyütt olyan malmok versenyzésével találkozunk, melyek gyakran felszaporodó lisztkészleteiken időnkint minden áron tudni igyekeznek, — másrészt pedig azon körülményben, hogy a teljesített építkezésekkel járt nagyobb mérvű átalakítások és javítások költségei valamint újonnan beszerzett géprészek és malomfelszerelvények összege 5556 frt 99 kr-ra rugott, mely rendkívüli kiadások részben a kijavítások számlája, részben a kisebb költségek számlája terhére könyveltettek.

A fokozódott őrlés a malomszemélyzet szaporítását is vonta maga után és az emelkedett forgalommal — a tüzelési kiadások kivételével, melyek 699 frt 58 krral csökkentek, — valamennyi üzleti költség nagyobbodott; úgy hogy a rendkívülieknek beszámításával a lefolyt évben 6091 frt 89 krral több hozatott az előző évnél kiadásba.

A lefolyt évben 35 $\frac{1}{4}$ napi szünetelés mellett 43200 mmáza öröltetett a malmalomban az előző évi 37600 mmáza ellenében.

Az 1883-ik évet a magtárban lévő 4572 mm. 21 kg. buza- és gabonakészlettel kezdtük meg. Csere és vámképen bejött 3020 mm. 76 kg. Készpénzért 377943 frt 40 kr. értékben vett buza és gabona 40498 mm. 40 kg. Összes életbevételünk tehát 48091 mm. 37 kg. Ebből öröltetett a malmalomban: 43200 mm. — kg., maradt tehát buza és gabonakészletünk 1883-ik év december 31-én magtárunkban: 4891 mm. 37 kg., megvásárolva de le nem szállítva: 845 mm. — kg., összesen 5736 mm. 37 kg., és pedig 5680 mm. 53 kg. átlagosan 78 $\frac{9}{10}$ kgros minőségű buza 9 frt 37 kr.-jával és 55 mm. 84 kg. gabona 7 frt 23 kr.-jával számítva.

A felöntött életnemükből a múlt évben 41911 mm. 74 kg. különféle őrlemény készült. — Vásárolt idegen liszt: 709 mm. 30 kg., 1883-ban összegyűlt többlet és visszajött liszt: 13 mm. 11 $\frac{1}{2}$ kg., 1882-ik évről átvett készlet: 2628 mm. 60 kg., összesen 45262 mm. 75 $\frac{1}{2}$ kg. Ebből csere és eladás útján 529302 frt 94 krnyi összegben értékesített: 43361 mm. 78 $\frac{1}{2}$ kg. Maradt 1883- december 31-én 1900 mm. 97 kg. lisztkészletünk, mely a leltárban a buza lisztekénél 1 frt 50 krral, a gabona lisztekénél 1 frttal a rendes eladási áron alul vétetett számításba, és a mérlegben 22910 frt 13 krral van kitüntetve.

A parasztmalomban az 1883-ik évben a vendégek részére 4566 mm. 56 kg. életneműt öröltünk és vámban 3624 frt 01 krt vettünk be. — Ezen üzletág jövedelmezősége a körülöttünk számosan megszaporodott kisebb malmok által évről-évre hanyatlak.

Áttérve az üzleteredmény kitüntetésére, van szerencsénk jelenteni, hogy: 1883-ban malmászatunk: 18418 frt 30 kr. tiszta jövedelmet hozott. Takarékbetét kamatokban és kisebb bevételekben bejött: 332 frt 26 kr. Leirt kétes követelések behajtása által 4 frt 50 kr. Összesen 18755 frt 06 kr. Ebből levonattak az értékcsökkenési tartalékalap javára 2955 frt 96 kr. és így a beterjesz-

tett zármérleg és üzleteredmény számla 15799 frt 10 kr. tiszta nyereseményt tüntet fel.

Ezen nyereseményösszeg felosztása és hovatartozása iránt bátorkodunk indítványozni, miszerint: 300 részvény után a 8-ik számú szelvény f. évi április 1-től kezdve 18 frttal, összesen 5400 frt — krral váltassék be; az igazgatóságnak alapszabályszerű 10%-től részilletéke 1579 frt 91 krral, a tisztviselők kikötött 5%-től részilletéke 789 frt 95 krral állapítsák meg; jutalomdíjakra 500 frt szavaztassék; az alapszabályok 31. §-a értelmében a fővezetessel és főfelügyelettel megbízott igazg. tag részére tiszteleti díj gyanánt 800 frt, a felügyelő-bizottságnak pedig 240 frt fizetessék; a tartalékalapnak 53000 frtra való emelésére 6000 frt, a fedezeti alap gyarapítására 400 frt fordítsassék, — és az ekkép felmaradó 89 frt 24 kr. a betegsegélyző alaphoz csatoltsék. Összesen 15799 frt 10 kr.

Ezekhez képest kérjük a felügyelő-bizottság jelentésének meghallgatása után saját jelentésünket tudomásul venni, a mérleget megállapítani, indítványainkat elfogadni és számunkra a felmentőt megadni, valamint az osztalék kiszolgáltatását elrendelni.

Vége felemlítjük, miszerint telepünkön a tisztviselői lakok szaporítása és a malom udvar kiburkoltatása elkerülhetlenné vált, miért is egy három lakosztályból álló tiszti lak, felépítését elhatároztuk, melynek eszközzésével az építkezéseket vállalatunk telepén befejeztetnek véljük.

Szomorú kötelességet teljesítünk még, midőn néhai Cornides Lajos ur vállalatunk alapítójának gyászosa kimúltáról megemlékszünk, és őszintén érzett részvétünknek ez alkalommal ki fejezést adunk.

Miután a jelenlegi felügyelő-bizottság működésének időtartama lejárt, és az alapszabályok 22. §-a értelmében Nyomárkay József igazgatósági tag sorrendben kilép, — méltóztassék az üresedésbe jövő igazgatósági tag helyét új választás útján betölteni, és az alapszabályok 48. §-a szerint a felügyelő bizottságot megválasztani.

Kelt S.-a.-Ujhelyben, 1884. február 7-én. — Az igazgatóság: Nyomárkay József s. k., dr. Schön Vilmos s. k., Szöllösy Gyula s. k.

II. Felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

Kötelességünkben folyó eljárásunk és működésünkről van szerencsénk következő jelentést tenni:

Az előbbi években követett eljárásunkhoz híven a lefolyt év folyamán is vizsgálat alá vettük részvénytársaságunk üzleti könyveit és iratait, nemkülömben pénztárait; a társasági vagyont 1883. évi decemberhó 31-én az ide csatolt leltár szerint pontosan leltároztuk, f. évi februárhó 17-én pedig a fő- és mellékkönyveket behatóan és szigorúan megvizsgáltuk és az igazgatóság által aláírt zármérleggel egybeazonítottuk, melynek folytán azokat minden tekintetben teljesen rendben lévőnek találván, a 15799 frt 10 krnyi tiszta nyereseményt feltüntető 1883-iki zármérleget, valamint a nyer- és vesz számlát mint helyeseket elfogadjuk.

Az igazgatóság évi üzleti jelentéséről tudomást szerezvén, a nyereség felosztását tárgyzó igazgatósági indítványt magunkévá tesszük és egyszersmind javasoljuk, hogy az 1883-ik évre névze az igazgatóság részére a felmentvény megadassék.

Miután pedig megbízatásunk immár lejárt, az irántunk tanúsított eddigi bizalomért köszönet mondunk és a felmentvényt a mi részünkre is megadni kérjük.

Kelt Szegiben, 1884. februárhó 17-én. Horváth Endre felügy. biz. tag. Schwarcz Bernáth felügy. biz. tag. Szöllösi Arthur felügy. biz. tag.

Köszönetnyilvánítás.

A s.-a.-ujhelyi népbank valamint az előző években, úgy most is bebizonyította a közjót legfőbb biztosítója, a tanügy iránti igaz érdeklődését, mivel a helybeli gör. kath. elemi iskolába járó, szegényebb sorsu növendékek tanszerekkel való ellátására ez évben is tíz frtot utalványozni sziveskedett. A népbanknak ezen áldozatkészségéért az iskolaszék nevében hálás köszönetét nyilvánítja

S.-a.-Ujhely, 1884. évi febr. 29-én

Mitrovics Mihály,
tanító s iskolaszéki jegyző.

Különbélék.

(Gyászhir.) Hegedüs László megyénk o. lizskai választókerületének három cikluson át orsz. képviselője m. hó 28-án reggel 7 órakor rövid szenvedés után élete 70-ik évében Bpsten elhunyt. Hegedüssel Zemplénmegyének egy tekin-

télyes alakja; a függetlenségi pártnak rendületlen híve s az ország közoktatási ügyének európai látkörrel birt harczosa szállt sírjába, kinek helye nem egyhamar lesz betöltve. Tudományosan képzett, classici műveltséggel bíró férfiú volt. Az országgyűlés vitáiban minden fontosabb kérdésnél részt vett, s egyike volt azon képviselőknek, kiket minden párt zajtalanul és figyelemmel hallgatott. A nemzet jogait lelkesen védelmezte s többször éles kritikával vette bonczkés alá a kormány eljárását. Parlamenti beszédei egyházi és tanügyi kérdésekben tüntek ki leginkább. Általános tetszéssel találkozott a középtanodai törvényjavaslat tárgyalása alkalmával mondott nagyszabású beszéde, ez alkalommal érveinek fontosságát, midőn a protestánsok jogait védelmezte, még a kormány férfiak is elismerték. Az országgyűlés és függetlenségi párton kívül a protestáns egyház is egyik kiváló tagját vesztette el az elhunytban. Egyházi szereplése nagy fontossággal bírt az egyház beléletében. Hosszabb ideig volt a sárospataki ref. egyház első lelkésze, majd a kollégiumnak, előbb egyházi, később, midőn lelkészi állásáról leköszönt, világi algonodnoka. Zsarnay elhunytával, midőn a tiszáninneri egyházkerületben a superintendensi szék megüresedett, többen Hegedüs Lászlót hangoztatták a főpapi állásra. Ő azonban a jelöltségtől, már azon szoros baráti viszonytól fogva is, melyben az egyházkerület jelenlegi derék püspöke Kun Bertalannal állott, még jóval a választások előtt visszalépett. Később a lelkészi állásról lemondott, miután a kötelekből kilépett, mint a tiszáninneri egyházkerület világi tanácsbírája tett vevény részt az egyházkerület gyűléseiben. De nem lehet célunk e helyen egy érdemekben gazdag élet kihunyta fölött parentálni, azt a mienknél illetékesebb tollra bizzuk, s csak mint a közügyet ért veszteség szomorú napi eseményénél állunk meg egy percze, hogy fájó érzéssel jelezzük azon oszlop kidőlését, mely a protestantizmus s azzal kapcsolatosan a magyar kultúra ügyének egyik legerősebb támasza volt. A megboldogultnak hült tetemeit a múlt éji vonattal szállították Sárospatakra, hol azok ma délután adatnak át a kiérdemelt örök nyugalomnak. — A megboldogult családja részéről kiadott gyászjelentés így szól: Özv. Hegedüs Lászlóné szül. Zsiday Julianna egy a maga, valamint Zsiday József, Bódogh Károly s gyermekei Barna és Ida Katona Györgyné nevében, mely fájdalommal jelenti felejthetetlen kedves férjének, illetve sógorunknak s nagybátyjoknak Hegedüs László országgyűlési képviselőnek, a m. tud. akadémia l. tagjának, a tiszáninneri ev. ref. egyházkerület s a sárospataki főiskola világi algonodnokának, az alsó-zempléni ref. egyházmegye volt esperesének, a „sárospataki irodalmi kör“ elnökének, konventi tagnak, a sárospataki állami tanítóképző igazgató-tanácsosának, a főiskolai jog- és államtudományi kar államvizsgálati, — Zemplénmegye bizottsági, — Sárospatak város képviselő-testületi tagjának, folyó hó 28-án, élete 70-ik, boldog házasságának 42-ik évében, Budapesten, szívszélhűdésben váratlanul történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei márczius hó 2-ik napján, délután 3 órakor fognak Sárospatakon, az ev. ref. egyház szertartása szerint, a főiskola udvaráról az örök nyugalom helyére kikísértetni. Sárospatak, 1884. február 29. Áldás emlékére!

(A városi főkapitány) Török Pál mult hó 28-án beadta lemondását a városi képviselő-testülethez. Az aggró és gyöngéledő egészségi állapota adtak erre okot, melyek már egyaránt akadályozták sok ügygyel-bajjal járó terhes hivatala kelő betöltésében. Sok ideig volt a város szolgálatában, sokszor billent hol ellene, hol mellett a közvélemény serpenyűje: mindennek dacára, ha választásra került a sor, mindig megmaradt vagy is meghagyatott állásában. Különben a jóakarát, a közérdekek figyelemmel tartása nem hiányoztak nála s ha működése kívánni valót hagyott hátra, azt élemedett korának lehet felróni, mely mellett az ódsóság nyugébből kiemelkedni s a mai kor követelményeihez alkalmazkodni már nem volt képes. Nem tudjuk, kik aspirálnak a megüresedett állomásra; annyit azonban előre is szívére kötünk a választó-képviselőnek, hogy olyan egyént tiszteljen meg bizalmával, aki aztán ember legyen a gáton, mert egy kapitányi állás igen fontos s ennek alkalmas egyénnel való betöltését a közérdekek szigoruan megkövetelik. Ha szétnezzünk városunkban, valóban alig találunk oly egyénre, akit rendőri ügyeink vezetésével megbízhatnánk. Annak olyan embernek kellene lenni, aki fejelem között nőtt fel, hogy azt alárendeltjeivel szemben is tudja gyakorolni. Az ilyen pedig csak az lehet, a ki huzamosabban katonáskodva, mint katona egyszersmind tiszti rangra emelkedett. E kvalifikáció a nagy közönséggel való érintkezésénél a művelt és homanus modor szempontjából volna kívánatos. Megbízható oldalról értesülünk: hogy Rajasich D. ur — ki huszár főhadnagy volt s már néhány éve az itteni telekkönyvnél telekkönyvi átadomásokkal foglalkozik s ki állandóan városunkban kíván megtelepedni — hajlandó lenne ez állás elfoglalására, ha a képviselő bizalmára érdemesiténés állása nem volna kitéve azon periodikus esélyeknek,

melyek a választásokkal járnak. Mi örömmel hozzuk e hirt forgalomba, mert valósulása esetén bizton hisszük, hogy rendészetünk kezdetlegessége is véget érne s per tot discrimina rerum az eddig döcögő jármű rendes kerékvágásába jutna. Kivánatos, hogy a városi képviselő tagjai behatólag elmélkedjenek e kérdés fölött s ha kenyértörésre kerül a dolog, egyedül a köztársaság üdve legyen döntő elhatározásukban.

(Hegedüs László) elhunyt folytán — daczára az országgyűlés kilitásba helyezett időbeli feloszlásának — az alig pár havi tartamra is új választás fog történni az o. lisszakai kerületben. A váratlan szomorú esemény e kerületben a jövőre vonatkozó megállapodásokat is keresztül huzta s mindenesetre nem kis feladat lesz egy új jelölt melletti oly osztatlan tömörülés, a minővel Hegedüs dicsekedhetett. Nem akarunk e tekintetben a vál. kerületnek tanácsokat adni, de bizony igen körültekintőnek kell lennie, ha az országos érdekek mellett a kerület érdekeit is megbizható, komoly s tapasztalt kezre akarja bízni. Cseppet sem kételkedünk azon, hogy ily férfakkal bír a kerület, azonban minden korteskedési izgalom elkerülése végett nem volna e üdvösebb, ha oly egyénre esnék a jelöltség, a kiben különben szétágható vélemények könnyű szerezhetőségének, habár ezen egyén nem is volna éppen a kerületből való? . . . Tudunkkal ez idő szerint is több országos híri férfi, kiknek a parlamentben volna legméltóbb helyük, de akik elég szerények (és talán szegények is) arra, hogy hájtóadásokat tartsanak a képviselő-ségre — van mandátum nélkül. Ezek között bizonyára nem utolsó helyet foglal el V e k e y Z s i g m o n d, ki, mint, 48 iki honvédezzredes nem rég tért vissza 32 évi hontalan vándorlásából: megrakva gazdag tapasztalatokkal, melyeket a szabadság és hazájában s a modern civilizáció fényében szerzett. Vékey Zsigmond érdemeit felsorolni nem e szűk helyre való, de különben is a közel multban eléggé méltatva lett egyénisége a fővárosi lapok által, és pedig nagybecsű felolvasásai alkalmából. Az o. lisszakai kerület — feltéve, hogy többsége a merev pártkintetektől emancipálni tudja magát — valóban nem bizhatná érdemesebbre képviseltesét Vékeynél s mellette még azon ambíciójának is elég volna téve: hogy „z e m p l e n i e - t” választott. Ajánljuk ez eszmét megszívlelésül az o. lisszakai kerület választó polgárainak addig is, míg a derék férfiú idevágó hitvallásának főbb vonásaival, mely főleg az ország anyagi jólétének fejlesztésére irányul, megismertetnénk, melyre nézve a tért lapunk jövő számában tartottuk fel.

(Az orsz. veres kereszt-egylet) sátorlaj-ujhelyi fiókja m. hó 28-án évi rendes közgyűlést tartott a megyeháza termében, melyre a tagok nem remélt szép számban jelentek meg. A gyűlésen egy szeretett ház létesítése iránt kedvezőleg fogadott indítvány tétel. melyről bővebben, mint általában a gyűlés lefolyásáról jövő lapszámunk kimerítő jelentést fog hozni.

(A s.-a.-ujhelyi) izr. nőegylet mult hó 17-én tartotta meg alakuló közgyűlését, a mikor elnökké: Teich Zsigmondné, alelnökké: dr. Erényi Jakabné, pénztárnokká: özv. Kornstein Mórné urnók s titkárrá: dr. Kellner Soma ur választottak meg. Az igazgató-választmányba dr. Ganzler Alajosné, Reichard Mórné, Kellner Józsefné, dr. Schön Vilmosné, Schön Izidorné, Kun Frigyesné, Szöllősy Gyuláné, dr. Nagy Arminné, Schwarcz Bernáthné, Zinner Henrikné, Pollacsek Samuné, dr. Szepessy Arnoldné, Szöllősy Bernáthné, Kornstein Ignáczné, dr. Waldman Adolfné, Lenkey Mihályné, Lövy Adolfné, Friedman Vilmosné, Roth Bernáthné, Decsényi Józsefné, Neuwirth Adolfné, Reichard Dávidné, Reichard Ignáczné, Kormos Arminné, Glück Ignáczné, Rosenberg Samuelné, Krausz Nátháné, Deutsch Herskoné; póttagoknak pedig özv. dr. Schweiger Mórné, Szöllősy Arthurné, Teich Ignáczné, özv. Fleiszner Lászlóné, Széll Józsefné, Burger Adolfné, Friedliber Albertné, Reichard Lajosné, Grünbaum Simonné, Haaz Lipótné, Preisz Elkanné választottak be. Az alapító tagok száma 60, kik egyszerűen mindenkorra 10 frrtal, a rendes tagok pedig évenként 4 frrtal járulnak az egylet tőkéjéhez. A nőegyletek nemes hivatását szüségtelen fejtegetnünk, meg van arról mindenki győződve; azért is midőn üdvözöljük a magalakult izr. nőegyletet, óhajtánók, hogy a keresztény nők is bontanak ki egy hason egylet alakítására a zászlót. Hányszor kiáltanak az árvák, az éhezők könyörületért! . . . Ott, hol egy jótékony nőegylet van: nem hangzik el az eszedő szó nyomtalanul.

(Szomorú jele) az időknék, hogy: mig Spanga és czinkostársai kivégeztetésükről hasábotak irtak tele a lapok, addig az „E-s”, „P. H.” kivételével, még azon organumok is csak egy-két színtelen sorral emlékeznek meg Hegedüs László elhunytáról, melyekhez a megboldogultat egyebekben kívül még pártkinteteket is csatolták. Nincs már nálunk sem hála, sem kegyelet, sem elismerés és szerencseje az országnak, hogy e jutalmakra való számítás nélkül is akadnak még önzetlen lelkek, — és ezek közé számítjuk Hegedüst is, — kik haza- és

emberszeretetük melegtől indítatva, vértanui szívóssággal szegődnek egy-egy nemesebb ügynek bajnokáivá.

(A tüzőltő-piknik.) mely tegnap egy hete a színház helyiségeiben tartott, egyike volt a hosszú farsang legsikerültebb vigalmainak, s ismétlően arra vallott, hogy ez intézmény városunkban a legpopulárisabb. De másrészt is egészséges és teljesen korszerű gondolatnak tartjuk az ily mulatságok rendezését, mert általuk a városi lakosság egymástól távolabb álló elemei között is összekötő kapcsolatot hoznak létre s az eddigi válaszfalak lerombolását segítik elő. Azt tapasztaltuk ez estén is, hogy a minden rendű és rangú igazán szép számu közönség a legszebb harmoniában, feszélytelenül mulatott egymással és széles jókedvűen csakis a virradat vetett véget. A különböző társadalmi elemek egyetén összehozásában nagy érdeme van a főparancsnokságnak, mely magát az intézményt is oda fejlesztette, ahol a legelőkelőbb városok tüzőltősága áll. — Szép látvány volt, midőn e piknik alkalmával az egyes családok részéről küldött ételek ügyes összeállításban a színpadra helyeztetek s a függöny felhuzatván, bengáli fényvel megvilágítva s a tüzőltők által körülállva mutattattak be a közönségnek, mely később azokat díszesen felterített asztalok mellett kedélyesen fogyasztotta el. Általában elmondhatjuk, hogy e mulatság minden ízében megfelelt a hozzáköött várakozásoknak s kivánatos, hogy máskor is megismételtessek.

(A nagymihályi) f. hó 23-án tartott hangverseny és színi-előadás sikeréről a lelkesedés hangján szólnak mindazok, akik annak tanúi voltak. A sátorlaj-ujhelyi dalárda sok tapsot aratott ez estén s a szünni nem akaró ovációknak mondhatni központja volt. Zajos tetszést aratott Margitay József és Mikovszky B. kettős áriája, nemkülönben a többi részletek is élénken megtapsoltattak. A műkedvelői előadás — a művészi erőket igénylő klasszikus darab daczára — szabatosan és összevágólag folyt le, melyben a szereplők alakítási tehetségüket is bemutatták. Ugyan e napon tartotta ott közgyűlését a zemplénmegyei gazdasági egyesület Viczmányi Ödön elnöke alatt, kinek, mint Löcherer Andor egyleti titkárnak a közgazdaság érdekében a mult éven át kifejtett bngalmukért jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott. Ezután kitűzettek az ideai állatkiallítás, cseléddijazás, szántásverseny és lóvásárok helyei és pedig Szerencsen, K. Helmezen, Terebesen és Varannón. A gyűlés folyamában egy gazdasági káténak népszerű nyelven való megírására 20 db arany pályadíj tűzetett ki. Végül a kisbirtokok hitelviszonyainak javítása céljából szüségelt szövetkezetek felállítására nézve javaslatot tett egy bizottság küldetett ki. Az eredményes közgyűlést fényes bankett zárta be, melyen a talpraesett felköszöntések sem hiányoztak. Nevezetes momentum a bankettnek: hogy a kerületnek szintén jelen volt orsz. képviselője: Balogh Géza újbóli egyhangú megválasztatásáért gr. Sztáray A. lelkes pohárköszöntést mondott.

(Halálozás.) Petrasovics János r.-bányácskai gk. lelkész febr. 25-én halt el tüdőgyulladásban, életének 60-ik évében. A megboldogult az Ur szőlőskertjének szerény, de hü napszámosa volt, kit hívei úgy, mint ismerősei s barátai tiszteltek és szerettek. Temetése tegnap délután nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békén!

(Színészlet.) Pesti Ihász Lajos és B. Polgár Károly társigazgatók szintársulata mintegy hat heti időzés után a mult pénteken hagyta el városunkat. Az utolsó előadás csütörtökön este volt, a mikor is Pesti igazgató a tapasztalt pártolásiért meleg bucsu-szavakat mondott a közönséghez. No, a mi azt illeti, valami rendkívüli pártfogásban nem részesültek; mindamellett nem panaszkodhatnak, mert bizony egynehányszor igen szépen megtelt a színház. Működésükről annak idején mindannyiszor — habár csak röviden is — irtunk. Valami sok jót nem mondhattunk róluk, de egészen rosszat sem. A társulatban mindenesetre volt egy néhány számbavehető tag, a kik ha nem állanak is a művészi niveauun: élvezhető játékot fejtenek ki. Utjokat Beregszászba vették. Kísérje őket a szerencse!

(Tűz volt) e hó 26-án virradóra Sárospatakon, a mikor Grósz Borek ottani lakos csürje s ettől istállója meggyuladtak s a csürben lerakva volt nagyobb mennyiségű élel és takarmánymű teljesen hamuvá lett, az istállóban pedig 13 darab marha odaégett.

(A szőlőskei) Bodrog-hid teljes elkészüléseig S.-a.-Ujhely és Szomotor között a hid melletti órháznál a vonat egy percze meg fog állani, a hol az utasok ki- és beszállhatnak.

(A farsang vége Tályán.) Carneval herczeg folyó hó 20-án tartá ez idei utolsó bevonulását Tályán. Számra nézve utolsó, de sikerre határozottan első volt. Az ottani olvasó- és nőegylet tartá e napon közcavcsoráját. A rendezőséget a város legintelligensebb elemei képezték, kik semmi fáradságot sem kímélve, mindent elkövettek arra, hogy a mulatságot minél fényesebbé tegyék.

S ez valóban bekövetkezett, mert az estély minden tekintetben várakozáson felül jól sikerült ugyannyira, hogy a hegyaljaiak is alig tudnak hasonló kedélyes mulatságra visszaemlékezni. A »casinó« e célra izléssel berendezett s tündéresen kivilágított termeit a város és vidék igen szép számu válogatott közönsége töltötte meg. A rendezőségnék sikerült Bocskay Ignáczné urnót »lady patronesse«-nek megnyerni, ki páratlan tapintatosságával s lekötözhető előzékenységgel minden jelenvöltat elragadott. A vacsora körül felszolgáló hölgyek is igen bájosan tölték be szerepeiket. A táncvizalom maga oly kedélyes volt, hogy egészen reggeli 7 óráig tartott. Hogy milyen általános, milyen csapongó volt a jó kedv, eléggé bizonyítja ama körülmény, hogy a táncvizalmat másnap este folytatták s ennek is csak a pirkadó hajnal vethetett nagy nehezen véget. A közcavcsora tiszta jövedelme mintegy 160 frrta rug. mi — tekintve a nagy kiadásokat, — szép eredménynek mondható. E kedélyes, minden ízében magyaros mulatságra minden jelenvölt szívesen fog még sokáig visszaemlékezni. Megemlítendő még végül ama szeretetreméltó, valóban lekötözhető vendégszeretet s előzékenység, melyben Talya szép hölgyei különösen az ezen alkalomra odagyült vidékieket részesíték. A jelen volt hölgyek közül a következők neveit jegyeztem fel: Bercs örnagyné, Bercs Mimike, Bocskay Ignáczné, Bocskay Margit, Bergstein Manóné, özv. Bergstein Józsefné, Boross Józsefné, Boross Rózsika, Botenstein Anna, (Töltszékéről) Győry k. a. Pollatschek Mariska (Nyiregyházáról), Söváriné (Szántóról), Schwarcz Laura, Stern nővérek, Szirmay Istváné, Dr. Vadas Józsefné, Zichermanné, Váczy Róza stb.

(Kuriozumok.) Hogy a krajnyai iskolák milyen tanítókkal vannak megáldva, most, midőn a népnevelésnek oly hatalmas lökés adatott, álljon itt egynek, ki a sárospataki póttanfolyamon háromszor vett részt, magyar irdodora, curiozumképen: »Köteleszvény. Alolirrt K . . . ai születésü: való berbé attam tőp társulatból álló testvér, 1/4 aszaz ety negyet rész telkéből N. N. K-i lakásnak 8 frrt. minden évre. De uty, hogy aból a sumából évenként kifizetni a pórciót, etymásutáni 3 évekre ezenel kötelezem magamat. De köteles a portiót 884-től fizetni Kelt stb.« — Egy levél: »T. Cz: Nagyan Tisztelendő Ur! Nagyan szépen fogok kérni, hoty ha méltóztatna mekszólítani N. N.-t, hogy kölgye el azt a pénzecskéd, hoty jánya adós, tehát kölgye. Maradok jó akarója: N. N. nép-tanító.«

(Köszönet nyilvánítás.) Alólirrt: társzinigazgatók társulatunk nevében is el nem mulaszt-hatjuk e város lelkes közönségének itteni működésünk ideje alatt irántunk tanusított nagyrabecsült pártfogásáért a leghálásabb köszönetünket nyilvánítani. Midőn ezuttal bucsut veszünk: bizalomteljes öntudattal mondhatjuk el, hogy minden erőnkkel igyekeztünk Ujhely miúrtó közönsége igényeit kielégíteni s ha ezt részben is elérhettük, az büszke örömkünkre szolgál, — e réményben utolsó kérésünk az, hoty tartson meg bennünket e város szives jó emlékezetében. S.-a.-Ujhely, 1884. febr. 28. Pesti Ihász Lajos és B. Polgár Károly, társzinigazgatók.

(Egy harmadéves joghallgató) ajánlkozik helyben vagy vidékre nevelőül. Beszél francziául és németül is. Már régebben működik mint nevelő és kitünő bizonyítványokkal van ellátva. Bővebb értesítéssel szivességéből szolgál e lapok szerkesztőségé.

Hírek a szomszéd megyékből.

A kassai szintársulat tagjainak nagyobb része már elszereződött, a kisebb rész is megválik az igazgatótól, ki egészen újból szándékozik a társulatot összeállítani. Kolozsvára szerződtek: Vedress, a Hegedüs pár és Medgyaszay Evelin, — Jakabhoz: a Temesváry-pár, a Veress-pár, Kovács Ilka, Ivánfi, Mosonyihoz: Molnár és Fenyvesi, — Krecsányihoz: Erdélyi Mariette, — Gerőfihoz: Egri. Maradnak: Kantai Teréz és Ebergényiné. Újból szerződtek: Follinusz Aurél és neje, Boros Lajos, Kövesi Róza, Tolnay Andor és neje (Dömjén Róza), Pajor Emilia, Kiss Pista, Gonda László és neje. A karszemélyzet szintén újból alakul, Csóka, a társulat igazgatója jelenleg Budapesten időz, hoty Felekyvel egyezsége lépjen a Krisztina városi szinkörre nézve, miután Krecsányi oly feltételekhez kötötte társulatának a nyári időszakra való átadását, melyet Feleki el nem fogadhatott.

Jókainé a szomszéd Kassa városában is megünnepelte 50 éves jubileumát. Szeretettel és tisztelettel adózott Kassa városa nagy közönsége is Jókainának. Az öröm zaj közé azonban, épen úgy, mint Miskolczon, ott is belevegyült egy kis kellemetlenség, Csóka szinigazgató nem hagyott békét Jókainának és egy második előadásra is reá kény szerítette. A »kitüntetett művésznőt« vendégszerelő művésznővé degradálta, ezáltal és a szinigaz-

gató ezen tapintatlansága épen úgy, mint Miskolczon igazi megzavarója lett a lefolyt ünnepeknek, mert e második előadás, mondhatni majdnem üres ház előtt játszódott le.

Az országos dalárünnepély színhelye ez évben Miskolcz város lesz, melyen már a közelség miatt is a mi dalárdánk bizonyára szép számban lesz képviselve. A dalár-ünnepély műsora következő: Erkel Ferencz, Huber Károly és Engeszer Mátyas a miskolczyi orsz. dalárünnepély összehadásának programját a következőleg állapították meg: „Szózat“ Egressy Bénitól, „Hymnus“ Erkel Ferencztől, „Rajnai bordal“ Liszt Ferencztől, „Magyar királyi induló“ Huber Károlytól, melyet szerző ez alkalomra irt, „Szentelt hantok“ Mosonny Mihálytól, „Bucus“ és „A hajós imája“ Hubay Jenőtől, melyek szintén ez alkalomra irattak és végre egy férfi-kar Mihalovich Ödöntől.

Miskolcz halad. Hercz Zsigmond miskolczyi előnyösen ismert fiatal kereskedő, kérvényt nyújtott be a közmunka és közlekedésügyi miniszteriumhoz aziránt, hogy engedélyt nyerjen egy Miskolcz város területén felállítandó távbeszélő hálózatra. Oly nagy forgalmu kereskedelmi városban mint Miskolcz, a hálózat engedélyezése minden esetre előnyös volna s kívánatos, hogy mint ilyen a miniszterium által figyelembe vétessék. A hálózat a gőzmalomtól terjedne a kereskedelmi kamara helyiségéig.

Irodalom.

Jókai Mór a világirodalom e nagy alakjának legújabb regényeit olcsó füzetes kiadásban bocsátja közre Révai Testvérek könyvkiadói hivatala Budapesten. Az a czél lebeg a kiadók előtt, hogy a halhatatlan költő ragyogó művei bejuszanak nem csak a gazdagok könyvtárába, hanem a szegényebb sorsuak könyvpölczáira is. Birhassa azokat minden magyar ember, Jókai alakjaiban és bübajos nyelvén lássa, szeresse hazáját megszépülve, a költészet fényével megaranyozottan. Jókait nem elég kiadni, Jókait el kell terjeszteni. Ezt tüzte maga elé a kiadó czég s mindent meg fog tenni, hogy a közönség Jókai műveit minél olcsóbban s minél élvezhetőbb alakban kapja. A szöveghez Jókai Róza (az ünnepelet írő leánya) fogja rajzolni a képeket, melyek természetesen jobb, igazabb magyarázó s hangulatosabb kísérői lesznek a költő alakjainak és szellemének, mintha idegen kéz rajzolná, saját, némelykor nagyon is elütő fel fogása szerint. Ha Jókai regényirodalmát a külföldi divatos, ugynevezett szenzációs regényeivel összehasonlítjuk, a különbséget abban találjuk, hogy Jókai regényei ép oly érdekfeszítő hatásúak csakis nemes eszközökkel éri el; míg amazok az eszközökben nem válogatnak s legtöbbször csak az erkölcsiség rovására, vagy az érzékiség fölzaklatásával képesek néha, a Jókaién alól maradó érdekeltiséget kelteni, mely végeredményében legtöbbször undorító salakot hagy hátra az olvasó lelkében: addig Jókai fölemel és megnyugtat. Ehhez járul, hogy mindaz, mit Jókai ír, egy magaslatos költői lélek kiapadhatlan forrásából származik és a forrás tárgya és alak tekintetében oly műveket teremt, melyek a miénk, melyek a szó teljes értelmében nemzetiek, magyarok. Szükséges-e Jókai műveit bővebben ajánlani? Hiszen az ő neve ismerősen, kedvesen csendül széles e világon, ahol érző szívek, művelt kedélyek vannak. Csak épen itthon kellene-e magyarázni, ki ő s hogy ír ő? Csak épen itthon, hol csillogó zamatos humorát, nemes költészetét, nyelvének gazdag szin-pompáját teljesen lehet élvezni? Nem szükséges itt Jókait ajánlani — csak a közönség minél tömegesebb pártfogását kell kérnünk, hogy terjedjenek el művei úgy, a hogy arra Jókai méltó s legyen a közönség is méltó arra, hogy Jókaija van, Jókai Mór újabb regényei című vállalat a költőnek csakis azon műveit fogja közölni, melyek eddig könyvalakban nem jelentek meg és csakis a lapok tárczahasábjában láttak napvilágot. Az első mű, melylyel Jókai Mór újabb regényeinek kiadása megindul: „A löcsei fehér asszony“ című ötkötetes regény a nagy költő egyik legnagyobb szabásu, legérdekesebb alkotása. A vállalat 2 1/2 ives, nagy nyolczadretű füzetekben fog megjelenni, még pedig egyelőre kéthetenként egy füzet. Egy-egy füzet ára 25 kr. Megrendelhető minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetési ára: Egész évre (26 füzet) 6 frt. Félévre (13 füzet) 3 frt. Az előfizetések legzélszerűbben postai utalványon küldhetők be a kiadóhivatalhoz: (Budapest, IV. váci-utca 11. sz. a. Révay testvérek könyvkiadó hivatala czime alatt.

Előfizetési felhívás Vörösmarty Mihály összes műveire. Régen érzett hő vágyam van teljesülni, midőn hazafias örömmel jelenthetem Magyarországnak művelt közönségének, hogy Vörösmarty Mihály összes műveit már legközelebb kiadom. A magyar költészet égének örökké fényugarakat osztó üstököse volt a „Hazádnak rendületlenül“ lánglelkű írója. De Vörösmarty nemcsak korának volt legmagvasabb költője a hármas bérce alján s a négy folyó mentén. Alkotásai örökbecsűek maradnak nemcsak azért, mert átmenetet képeznek a szigoruan vett ó-klasszicitásból a modern költészet gazdag mezejére, nemcsak azért, mert epikai műveiben, melyek a multat tükrözik: a nemzeti eszmék leghatalmasabb prófétájául tűnik elő, hanem azért is, mert forma és lényeg dolgában egyetlen műve sincs a halhatatlannak, melyen meg ne volna a nagy szív, nagy elme igazi zománca.

Kiadásomban Vörösmarty Mihály összes műveit fognak megjelenni, tehát azok is, melyek az utolsó kiadások egy pótkötetben ígértettek, de soha meg nem jelentek, melyek a halhatatlan költő halála után, mint kéziratok, találtak s eddig kiadva soha és sehol nem voltak.

A kiadás rendezését, az erre legilletékesebb írónk, Gyulai Pál volt szives magára vállalni nemcsak, hanem ugyan ő fogja az egyes műveket jegyzetekkel kísélni, a mi a kiadás becsét kétségen kívül emelni fogja.

Az egész mű nyolcz kötetben jelen meg és pedig úgy, hogy f. évi május havától kezdve minden két hónapban jelen meg egy kötet.

A nyolcz vaskos kötetnek ára: füzve 20 frt, pompás diszkötésben, arany metszessel és vágással 30 frt. Előfizetési árul 5 forint küldendő be, mely összeg az utolsó két kötet szállításánál levonásba fog hozatni. A szállítás kötetenként bérmentve, utánvétellel, fog történni. A mi a kiállítást illeti, az a lehető legpompásabb lesz, szép, nehéz papírosan, a legszébb betűkkel. Erre való törekvésben hálámnak is kifejezést akarok adni hazám iránt. Midőn ezeket egyszerű szavakkal elmondtam, újból kérem a haza nagy közönségét, hogy

szerezze meg e kincset, melyhez épen azért lehet előfizetés után aránylag olcsón jutni, mivel tömeges megrendelésre bizony számíthat. A könyvpiac bolli ára, igen természetesen, jóval nagyobb lesz. Az egyuttal nemzeti ügyet ajánlva mindazoknak, kik a „Nyelvében él a nemzet“ jelszó igazságát elismerik, vagyok hazafias tisztelettel

MÉHNER VILMOS,

Vörösmarty Mihály összes műveinek egyedüli és kizárólagosan jogosított kiadója.

A „Képes Családi Lapok“ 22. száma következő érdekes tartalommal jelent meg: A paraszt gróf kastélya; elbeszélés, irta Berényi László, (folyt. köv.) — Rövid az élet; költemény, irta tóth Lajos. — Arany és Petőfi; irodalmi csevegés egy felvonásban, mdme Claire után fordította Büchler Regina. — Diana; történeti elbeszélés, Berthoud Henrik után, francziából fordította Milesz Béla. — Ilona; beszély, Buday Sándornétól. (folyt. köv.) — Heti tárcza; A bálokról; irta Tersichore. — Hajó égés a tengeren, Turgenyev után. — Ha majd; költemény, Jámor Lajostól. — Képmagyarázat. — Mindenféle. Képeink: Ütközet Suakimnál az egyiptomi és arabiai csapatok között. — Luczia. — A budapesti országos kiállítás (1885.) palotája. Melléklet: A „Jog és szerelem“ című regény 129—144 oldal. — Mai számunkhoz negyed iv rendkívüli melléklet van csatolva. A borítékon: Heti naptár. — Sakk-talány. Számrejtvény. — Háromszög-talány. Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Kérdések. — A kis lutri huzásai. — Hirdetések. — Előfizethetni: Méhner Vilmosnál, Budapest IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

A „Magyar Ifjúság Lapja“ 6. száma következő érdekes tartalommal jelent meg: Emlékkönyvb. Irtá Várad Antal. — Juliska bűnhődése. Elbeszélés. Irtá Sikor Margit. — Hanza, a kis lapp leány. Norvég történet. Angolból fordította Jónás János. — Az anyai szeretett csodája. Történeti esemény. — A Memnon-szobrok. (Képpel.) — Laczika és Gizike szomorú históriája. 5 képb. — Az ötvös-művészeti kiállítás Budapesten. — A két család. (Képpel.) — A weissenfelsi tó. (Képpel.) — Fülemlé dal. Irtá Szász Károly. Zenéjét irta Ögyek. A borítékon: Az elefánt. — Rejtvények. — A 4-ik számban közölt rejtvények megfejtői. — Szerkesztői üzenetek. — A kiadóhivatal postája. — Heti naptár.

CSARNOK.

Az utolsó tiz. *)

— Mosen. —

Varsón egy ezred esküvel fogadta:
Nem fognak löni a szent harc alatt.
»Szuronyt a kézbe, — jelt rohamra dobos!
Szurony szegezve harczolunk mi csak.
— S a hon keblében fájó hur rezeg,
Neved hallva, ó leghősb ezered! —

»Midőn Prágánál lelkesülve küzdénk,
Lövést közölünk egyikünk se tett;
S midőn a barbár ellen vére omlott
Szuronyt szegeztek csak a hős kezek!
Kérdezd Prágát, ő megfelel neked:
Mi voltunk ott — *negyedik ezered!* —

»Tüzet okádva tört reánk az ellen
Osztrolenka gyász halmi alatt,
Vad szívöket mi mégis megtaláltuk:
Szuronyval vágtunk ölni tért, utat. — —
Kérd' Osztrolenkát, s lesz a felelet:
Mi küzdünk ott, *negyedik ezered!* — —

»A Visztulánál bár sok hős esett el:
Szurony villant csak az ellen előtt;
S bár bujdosás lett érte csak jutalmunk:
Eskünkhöz híven egyikünk se lött!
Kérd' a Visztulát, s így felel neked:
Ott vérzett el a leghősb ezered! — —

»Elveszve mégis — rabigában a hon!
Ne kérdezzétek, ki nyügzötte le . . . .
Hazátlan már a Lengyel, — és ha él is:
Kebélben folyton ég, sajog sebe. — — —
S hol legsajgóbb az?! — Te jól esmered
Ó lengyel hon *negyedik ezered!* — —

»Bajtársak! béke szálljon hamvatokra,
Ti a honért már elvéreztetek! — — —
A mi sebeink még mindegyre égnek,
És ez kinosb, mint hősként halmi meg. —
Ó küldj halált, szabadság istene!
Kér egy ezrednek utolsó tize! — —

A rabházából sűrű ködhamályban
Idegen földre kis csapat vonul, —
»Ki vagy« — hangzik a határon feléjük,
Mire megállnak mozdulatlanul. —
S egy mond: »úzótt, hazátlan bujdosók.
Egy ezredből tizen — az utolsó!« — — —

(Egészen szabadon.)

Tarnóczy Tivadar.

*) Az 1830—31-iki Lengyel szabadságharc idejéből.

Üzlet kimutatás.

Hivatalos piaczi árkimutatás.

1884. február 29. én.

			frt.	kr.
Buza	100 klg.	sulyu	1	50
Gabona	100 „	„	8	25
Árpa	100 „	„	7	90
Zab	100 „	„	8	10
Kukoricza	100 „	„	6	80
Burgonya	100 „	„	3	—
Borsó	100 „	„	15	—
Lencse	100 „	„	12	—
Paszuly	100 „	„	8	50
Köl. kása	100 „	„	12	—
Vaj	1 kilgr.	„		90
Szesz	„	„		36
Pálinka	„	„		18
Marhahus	1 kilgr.	„		50
Szalona uj	„	„		80
Sertész-zsír	„	„		85
Széna	méter mázsa	„	4	—
Alom szalma	„	„	1	40
Zsupszalma	„	„	2	—

Vasúti menetrend

a magyar éjszakkéleti vasuti vonal sátorlaj-
ujhelyi indóházánál.

Érvényes 1880. októberhó 15-től.

A vonat	Reggel		Este	
	indul	érkezik	indul	érkezik
	óra perc	óra perc	óra perc	óra perc
Budapest felé	9 31	—	7 32	—
Bubapestről S.-a.-Ujhelybe	—	6 37	—	6 34
Csap felé	7 07	—	7 42	—
Csap felől	—	8 08	—	6 58
S.-a.-Ujhelyből Kassára .	9 06	—	7 18	—
Kassáról S.-a.-Ujhelybe .	—	6 48	—	7 17
Gácsország felé	6 49	—	—	—
Gácsország felől	—	9 05	—	—
Petrezselyem vonat Kassára	—	—	—	—
minden szerdán és szombaton	3 24	—	—	—

Nyilttér.

— E rovatban közöltétek nem felelős a szerkesztőség. —

Nyilatkozat.

A »Zemplén« f. évi 8-ik számában Mezei Jakab aláírásával közzétett nyilatkozat azon kitételét, hogy Mezei Jakab ur Mailáth István és Barthos Andor urak részéről lovagias elégtételadásra felhiva nem lett volna, ezennel valótlannak nyilvánítjuk, és egyuttal az említett lap folyó évi 7-ik számának nyilttér rovatában Mezei Jakab urra vonatkozó nyilatkozatunk mellett ezuttal is megmaradunk.

Kelt Kassán, 1884. évi februárhó 29-én.

Lóderer Béla,
szab. áll. honv. hadnagy.

Grieszhaber,
Ofizst.

Nyilatkozat.

A szorgalommal párosult szakértelem érdekében köztudomásra juttottam, hogy egy roncsoló toroklobban (dyphteritis) szenvedő 4 éves kis fiamat dr. Schwartz Ignác gálszécsi körorvos ur e napokban a halál torkából kiragadta; minél fogva javasolom, hogy mindazok a kik hasonló esetben jutnak, a legnagyobb áldozat árán is, csak hozzá folyamodjanak ha gyermekeiket megakárják menteni.

Ennek lélektani oka is van, mely abban rejlik, hogy a tisztelt orvos ur nem a halottak de az élők statisticáját törekszik szaporítani, a mit saját érdekében talán nem is helyesen tesz, mert kerületi czimzetes főorvosi tisztességes dicsőségre nem fogja magát felvívhatni.

Egy apa Miglészen.

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMEÉR.

Főmunkatárs: **FARKAS BERTALAN.**

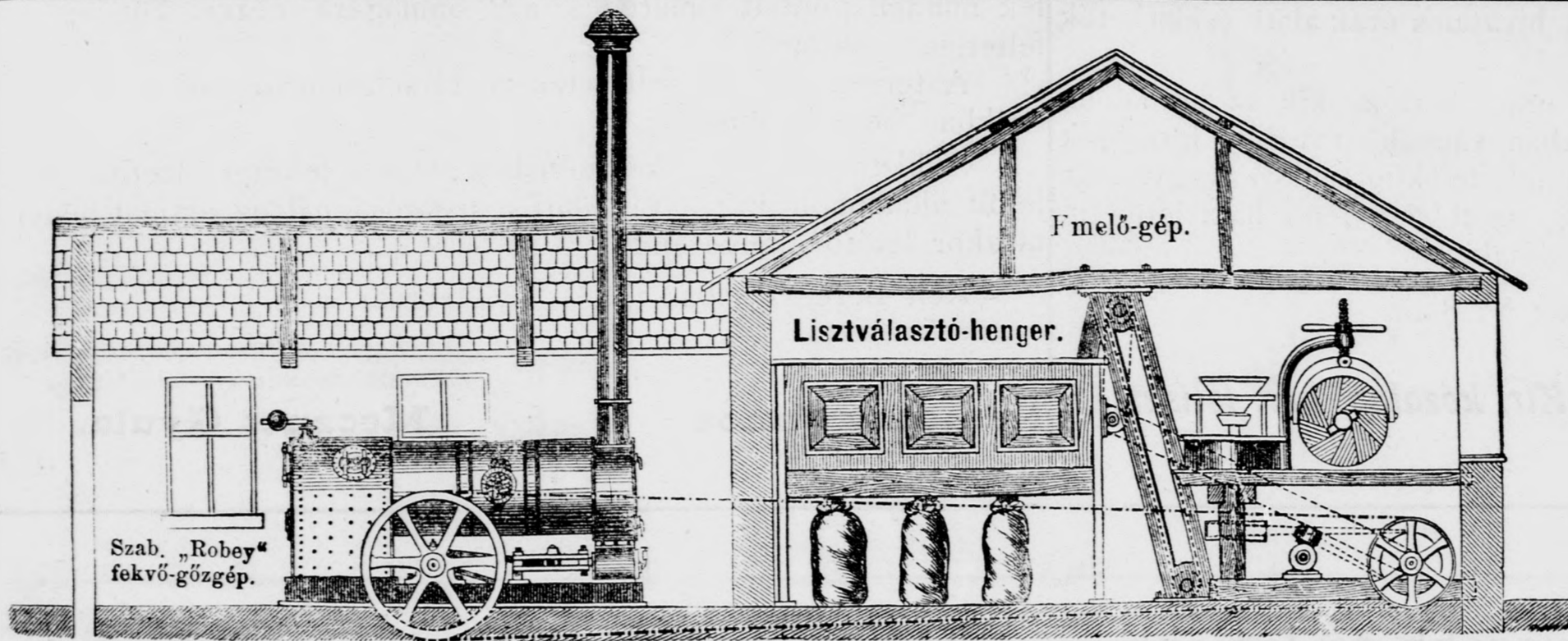

A
PESTI MAGYAR KERESKEDELMI BANK
 TÖRLESZTÉSI
JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖKET
 engedélyez
5°-OS BANK-ZÁLOGLEVELEK BEN,

előnyös feltételek mellett és pedig földbirtokra a magyar korona területén, valamint a vidék nagyobb városaiban fekvő bérházakra is.

1-4

Ezen üzletre vonatkozó határozmányok kívánatra megküldetnek.

ROBEY & COMP.

Budapest, üllői-út 35.

Szabadalmazott

„ROBEY” GŐZGÉP

malmok hajtására a legjobb gép, nem igényel külön alapfalazatot, falazott kéményt, olcsóbb is, felül is mulja a fekvő (stabil) gépet.

2-18

5753 szám.
VII. 1884.

2-3

Sószállítási hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. pénzügyminiszterium f. évi február 7-én 6438/1884. sz. a kelt magas rendelete folytán a Mármaros-Szigetről a tokaji m. kir. sóhivatalhoz f. évben eszközöndő mintegy hétezer, (7000) méter mázsa sónak a tokaji vasuti állomástól, a tokaji m. kir. sóhivatal helyiségeig leendő szállítása, nemkülömben a kamarákba való hordása, és máglyázása iránt ezennel pályázat nyitattik. A szállításra vonatkozó pályázati és szerződési feltételek a tokaji m. kir. sóhivatalnál, valamint ezen kir. pénzügyigazgatóság IV. ügyosztályában megtekinthetők.

Megjegyeztetik, miszerint M.-Szigeten elszállítandó sónak kátharmad (2/3) része kősóban, egyharmad (1/3) része pedig zsákokban csomagolt örlött sóban fog a vonatra adatni, s az esetleg igénybe vehető engedélyezett szállítási apadás a kősónál háromnegyed (3/4) az örlött sónál pedig háromnyolczad (3/8) százalékot tesz.

Ajánlattevők figyelmeztetnek, hogy az engedélyezhető apadás nem tárgya a pályázatnak és ily apadás fejében csakis az előbbeni pontban meghatározott százalék engedtetik meg azoknak, kik azt igénybe venni akarják; azon ajánlattevők pedig kik a kiírt apadást nem veszik igénybe, felhivatnak, hogy ezen körülményt ajánlatukban határozottan tegyék ki.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a pályázati feltételekben megszabott bánatpénzzel és szabályszerű bélyeggel ellátott erkölcsi és vagyoni bizonyítvánnyal felszerelt, lepecsételt írásbeli ajánlataikat f. évi márczius 17-ik napjának reggeli 10 órájáig ezen kir. pénzügyigazgatóság főnökénél annyival is inkább nyujtsák be, mert az elkésve benyújtott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

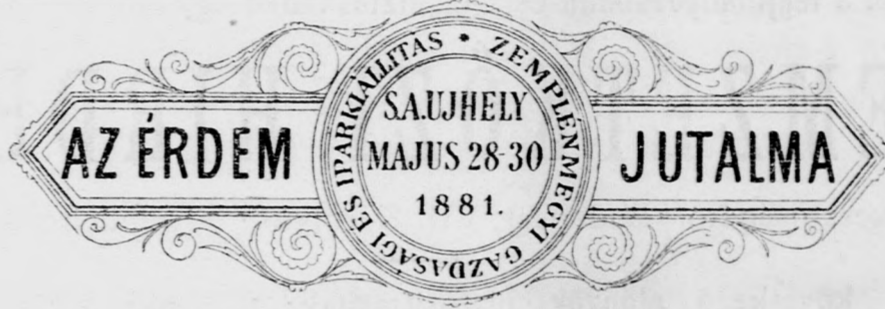
Az ajánlatok kívülrül következő felirattal látandók el:
„Ajánlat a sószállítási pályázati tárgyaláshoz.”

Végül felhivatnak pályázni kívánók, hogy a bánatpénzeket egy kincstári adó vagy sóhivatalnál fizessék be, és ajánlataikhoz csak az erről szölvő nyugtát csatolják, megjegyeztetvén, hogy a kincstár az ajánlatokkal netalán beküldött pénz, vagy értékpapírok iránt semmiféle jóállást nem vállal el.

Magyar királyi pénzügyigazgatóság.
Kassán, 1884. február. 13-án.

Weichard.

NOVÁK JÁNOS

Satoralja-
Ujhelyben

A kis-piacz
deli oldalán

ajánlja ujonnan felszerelt

KALAPRAKTÁRÁT

ugy bel- és külföldi, valamint saját gyártmányából mindennemű minőségű és a legujabb divatu férfi és gyermek-kalapjait a legjutányosabb áron. Urak számára nemez csizmák; nemez pokróczok nyereg alá — izzadás ellen; és löveg dugaszok is kaphatók.

Javítás, átalakítás és megrendelés gyorsan, pontosan és jutányosan eszközöltetik.

A n. é. közönség becses partfogását kérve maradtam kiváló tisztelettel
Novák János.

1-3

Alólírott ezennel értesíti a t. cz. közönséget, különösen
épitkezési vállalkozókat

hogy S.-a.-Ujhely városától bérelt kőbányából mindennemű kőanyagot, u. m. építő, négyszög, lapos, lépcső, ajtófél kőveket, sirkőtalapzatokat, ugyszintén mindennemű legfinomabb kőfaragó munkálatokat is, a legnagyobb terjedelemig legolcsóbb árak mellett szállítani képes.

A kőbánya anyagát a magy. kir. József műegyetem is megvizsgálta és kitünőnek találta.

Bővebb felvilágosítást nyujt **Brach Sámuel**, Kazinczy-utca, Szöllősy Bernát ur házában.

Ordner Felix,
olasz, S.-a.-Ujhelyt.

3-10

Legfinomabb

(ANANAS) RUM

(legalább 5 éves, Rieder urtól átvett)

literenként 1 frt 60 krért

kapható

Reichard testvéreknél.

2-2

TK. 6381. sz.
1883.

Árverési hirdetményi kivonat.

A s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a s.-pataki rom. kath. ispotály és Kálniczky Károlynak, Kántor Mihály árveréseni vevő elleni 16 frt 17 kr. és 63 frt 51 1/2 kr. tökekövetelés és járulékai iránti végrehatási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. tvszék területén lévő s.-pataki 141. sz. tjkvben fekvő a Szabó Sámuel és neje Serfőző Johanna tulajdonául felvett s S.-Patakon 1883. évi márczius hó 14-én foganatosított bírói árverésen Kántor Mihály s.-pataki lakos által 150 firtért megvett 262/6 hr. sz. alatti belhely és 499. ö. i. számú házra Kántor Mihály előbbeni vevő veszélyére az új árverést 400 firtban ezennel megállapított

kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1884. évi ápril hó 9-ik napján délelőtti 9 órakor S.-Patak községe házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 40 firtot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt övadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak, 1884. évi február hó 8-án tartott üléséből.

Sziráky,
kir. tszéki jegyző.

Hammersberg Jenő,
kir. tszéki elnök.

Arverési hirdetés.

A mislyei kir. közalapítv. kerületi főtisztviség részéről közhírré tétetik, miszerint a m. kir. vallás alapítv. uradalom tulajdonát képező Ungh megyében fekvő magyar-mocsári 326 ^{291/1200} hold földbirtok a hozzátartozó gazd. épületekkel együtt 1884. évi október 1-től számitandó 9 évre, 1884. évi márczius 17-én d. e. 10 órakor Alsó-Mislyén a főtisztvis irodában zárt ajánlati verseny útján bérbe fog adatni.

Bérleti szándékozók felhivatnak, miszerint kizárólag magyar nyelven szerkesztett, 50 kros bélyeggel és 326 frt bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat márczius 17-én délelőtt 10 óráig a főtisztviségnél adják be.

A zárt ajánlatokban az igérendő bérösszeg betüvel és számmal érthetően kiírandó, továbbá versenyző kijelenteni tartozik, hogy az árverési feltételeket, — melyek a mislyei ker. főtisztvis és a sajládi kasznársági irodában a hivatalos órák alatt tekinthetők meg, — ismeri és elfogadja.

A versenyből kizáratnak oly urad. bérlők, kik az uradalommal perben állanak vagy hátralékban vannak, továbbá községek mint ilyenek, végre kiskoruk. A feltételekből eltérő vagy más mint magyar nyelven szerkesztett, továbbá a fenti határidőn túl érkezendő ajánlatok, elnem fogadtatnak.

Alsó-Mislyén, 1884. évi február hó 8-án.

Kir. közalap. ker. főtisztviség.

23. szám.

K. B.

Árlejtési hirdetés.

A beregmezei folyamszabályozási és ármentesítő társulat Borzsa és Tisza folyó jobbparti 88 kilométer hosszú védtöltésének 882 ezer köbméterre előirányzott emelési és erősítési földmunkálatának végrehajtását vállalkozó útján szándékozván biztosítani, ezen munkálatokra folyó évi február hó 28-án Beregszászon a társulati irodában zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak az árlejtési tárgyaláson részt venni szándékozók, miszerint zárt írásbeli ajánlatukat 50 kros bélyeggel ellátva 30 ezer forint biztosítékot hozzácsatolva, a fent kitett napon déli 12 óráig a társulati irodában az igazgatóságához benyújtják.

Az ajánlatokban az összes munkálatra vonatkozó átlagos ajánlati egységi ár számmal és betüvel kiírandó, valamint kiteendő az is, hogy vállalkozó a feltételfüzet és részletes vállalati feltételek minden pontját ismeri és azt önmagára nézve kötelezőnek feltétlenül elismeri.

A tervezetek és feltételek a társulati irodában a hivatalos órákban betekintheők.

A biztosíték vagy készpénzben vagy a feltétel füzetben megjelölt állampapírokra a társulati igazgatóságnál az ajánlat benyújtásakor letétbe helyezendő.

Kelt Beregszászban, 1884. évi február 4-én.

A beregmezei folyamszabályozási és ármentesítő társulat kormánybiztosa:

Meczner Gyula.

(3-3)

Némethy János,
kir. folyammérnök.

3-5

Egyedüli legjutányosabb és legjobb megrendelési mód!

Az itt felsorolt árucikkek és munkák a megnevezett első rendű cégektől a legjutányosabban és a legbiztosabban egyedül és kizárólag a

„NEMZETKÖZI HIRDETŐ”

szerkesztőségétől (Budapest, VII. Károlykör 7.) rendeltetnek meg.

A következő előnyök biztosítottak: 1. Csakis kitűnő minőségű cikkek és munkák, csakis első rendű cégektől küldetnek a megrendelőnek, egyedül az eredeti árakon, eredeti árjegyzékek szerint. — 2. A megrendelő egyetlen levelezési lappal összes szükségletét fedezheti s megtakarítja a külön szállítási költséget. — 3. A csillaggal megjelölt cikkek és munkák szabott árából 10%-ot engedünk s 10 frton felül portamentesen szállítunk mindent. — 4. A megrendelőnek megrendeléseit és levelezéseit díjmentesen tejesítjük. — A szállításokat Vajda Béla első rendű spediteur eszközli.

Minden küldeményért hármás jótállás: a cégé, a spediteuré és a „N. H.”-é.

I. Gyógykülönlegességek.

Brázy-féle sóborszesz. 42 különféle betegségben fölríhetetlen hatású, egy házban sem hiányozhatik. Ára 80, 40 kr.

Hungária-kávé. Szalády Antaltól. Gyomorban, bélhurutban stb. Szenvedőkre rendkívül jó hatású. Egészségeseknek megbecsülhetetlen. Egy kiló 1 frt 20 kr.

Forty-féle egyetemes sebtapasz, minden seb azonnali gyógyítására. Árjegyzék szerint. — **Weisz M.-féle** universalis sebkendő, ára 30, 50 kr.

Hof János-féle egészségi sörök 1 palack 60 kr., maláta-cukorkák 20 kr., malátakivonat 70 kr. — **Strausz B.** mellsöre, hűsítő labdaccai és mellpasztillái. Árjegyzék szerint. — **Kárpáti egészségi labdacscok** köhögés, görvély, mellbajok ellen Friedrich főraktárból 21 kr.

Gyógykülönlegességek Török József főraktárból: szakállnövesztő 2 frt 60. — Vas bravais 3 frt. — Különösen ajánljuk:

Szem-essentia dr. Leboistól, francia szemgyógyviz, egzséges szemek erősítésére is megbecsülhetetlen hatású, úgy, hogy minden szemekre féltékeny egyetlen családnál sem szabad hiányoznia; gyenge, beteges fájós szemekre nézve s egyáltalában minden szemhaj, bántalom vagy betegségben nélkülözhetetlen, minthogy e nemben a legkitűnőbb gyógyhatású s a legnagyobb orvosi tekintélyek által legjobban ajánlt medicina. Török Józsefnek kívül kapható a vezérképviselőnél: Müller L. Soroksári utca 4. Egy üveg 90 kr.

Ürmös-essentia. Arany érmekkel kitüntetett gyógyszer bélhurut, étvágytalanság stb. esetén. Vörös borhoz adva a legkitűnőbb ürmöst adja. Török J.-en kívül kapható id. Müller Jakab feltalálónál (Rostély-utca, saját háza) ára 50 kr. Nagy palack (másfél liter) 3.50. Haszn. u.

Köszvényvászon Török József gyógyszerárából.

„Szultána-növény-zappan”, Nemencsek-féle, bőrbetegség, májfoltok, szep-lők, hajkorpa és migrain ellen. Ára 35 kr.

Ezenfelül minden gyógykülönlegesség árjegyzék szerint.

II. Pipere-szerek.

Blaháné-arczpor. Müller M. illatszertárból. Ugyanonnan mindennemű pipere és illatszerek.

Jaulusz-féle „Juno-crème” ásványmentes, ártatlan szerekből, szep-lők, májfoltok ellen. 1 frt 50. — „Juno-pasta” az arcz hófehérré tételére 2 frt, „Juno puder” 60 kr. A bécsi és budapesti vegytani intézetek a legjobban ajánlják; rendkívül kapós pipere-szerek.

Uj magyar hajfestő-szer a teru észetes szín visszaállítására. Tokody-féle, ára 2 frt 50 kr.

Szultána-pipere-zappan. Minden boudoirban nélkülözhetetlen, csodálatos hatása, elismert. Ára 3 drb 1 frt. Nemencsek-féle.

Hajnóvesztő-szer. Hausner R. családiti tika. Ára 1 frt 40.

Ezenfelül minden pipereszer árjegyzék szerint.

III. Gazdasági és háztartási cikkek.

Az „Első m. fekete bórkenőcs-gyár” készítményei. Fekete bórkenőcs 1 frt 20, sárga 1 frt 50. Ércztisztító 10 kr. Kettős velenczei bórak 60 kr. Nemencsek-féle. József főhgy udv. szállítója. Katonai, csendőri stb. szállító.

Egyetemes hideg enyv, Singer-féle. Edények, üvegek, pipák, fadarabok és bőr összeragasztására 20 kr.

Mosánszki-féle fénymáz. — **Nemencsek-féle** ércztisztító 10 kr. **Rovarpor,** Polsch-féle 1 frt. — **Patkányirtószer** Reisztlól 1 frton.

Ezenfelül minden háztartási és gazdasági cikk eredeti áron.

Divatárak, ruházat.

Férfi divatárak és fehérműek Karikás Lajostól. — **Egészségi fehérműek** és öltözetek dr. Jäger Gusztáv-féle a budapesti főraktárból. — **Kalapok** Nyerges M. gyárából.

Női divatárak Monashterly és Kuzmik udv. szállítóktól. — Női ruhák Friedrichtól, a volt Alter és Kiss főszabásától.

Czipők, Lörincz István gyárából, urak, hölgyek és gyermekek számára. Ezenfelül minden áruk ered. árjegyzék szerint.

Mindenfélék.

A Gscwind-féle szesz-, élesztő-, likőr- és rumgyári részv. társaság Budapest szesz-, élesztő-, likőrből, rumból és eczetessentiából álló készítményeit ajánljuk. Gyár és fűrődintézet: József-város, ullői-ut. Főraktár: Károly-kört 17. sz. báró Orczy-féle ház.

Butorok, az I. butor-ipar-társaságtól. — **Excellentszék** 16-féle czétra Schöberl K.-tól. **Pénzszekrények,** Wiese Fr. udv. szál. — **Vasbutorok** Stütz Henrictól. — **Ágyneműek** Hüttl Tivadar udvari szállító.

Üvegnekeműek Stölze és fiai gyárából. — **Kocsik** Bogdán J. gyárából. — **Lószerszámok** Szigeti L.-tól. — **Tornaeszközök,** szerszámok, malomkövek, konyhaeszközök Geitner és Rauschtól.

Billard és tekeasztalok Gyöngyössi J.-tól. — **„Ariston”** önjátszó szalon-hangszer 25 frt a főraktárból. — **„Orchestrion”** önjátszó óriási zenekar, ára 1000 frttól fölfelé; a főraktárból. — **Zongorák** Lédeczy gyárából.

Lőfegyverek, pisztolyok stb. Kirner udv. szállitonál. — **Vadászati** és uti cikkek Kertész Tódortól.

Gazdasági gépek Fehér Miklóstól. — **Varrógépek** Neidlingertől. — **Mesterségekhez** szükséges szerszámok Geitner és Rauschtól.

A legkitűnőbb eredeti francia pezsgoborok Jaques Louis Freres francia cég budapesti vezérképviselőjétől, Müller L.-tól. Grand vin de couronne 3 frt 80 kr. Carte-blanche 1-ére chois 3 frt 50 kr.

Essentiák mindennemű likőr gyártására Watterich Arnold gyárából.

Sikerült és szép arczképek Neumann Ign. műterméből. Szenrajz 3 frt, krétarajz 6 frt. olajfestm. (életnagyság) 8 frttól fölfelé. A fénykép sértetlenül visszakiüldetik. — **Arcképes választási zászlók** k. sz. Neumann Ign. műterméből.

Vésnöki munkák, pecsétnyomók, bélyegzők, pecsétbélyegkek monogrammok a legolcsóbb szabott ár szerint.

Fácányi gyógyszerárából a következő gyógykülönlegességek kaphatók: 1. Fácányi-féle **édes mustár.** Rendkívül kitűnő és biztos hatású gége-, bél- és gyomor-hurutnál, étvágytalanságnál stb. számos, őszinte és igazi elismerésekkel. Ára 1 frt v. 50 kr. — 2. **F. Fhenil-zappan** a legjobb gyógyszerzappan 1 frt. — 3. **Sósborszesz,** a legvalódióbb összeállítás szerint, egyedül biztos hatású 80 kr., 40 kr. — 4. **F. csusz elleni papír;** fogfájást, fejfájást, csuzos szakgatást rögtön gyógyít.

Egy szóval minden munka és cikk, nyomtatott árjegyzék szerint készítettik és szállítatik.

Első központi szétküldési helye Magyarország összes kiviteli terményeinek, áruinak és gyártmányainak (tokaji, ménesi, balatonvidéki borok Vámosy Lajos útján, kőbányai sörök Dittrich és Gottschlig útján, huskonszervek a Weisz testvérektől, selmeczi pipák Heller F.-tól, magyar vas, acél stb. Vadhus Pál K.-tól, lámpák, papír, szappan, szegedi paprika, gácsi posztó stb.) mind legdirectebb forrásából, szabott áron és az eredeti cég árj. szerint. — Elegendő egy levelező-lapot írni a

„NEMZETKÖZI HIRDETŐ”

szerk. (Budapest, VII. Károly-körut 7.)

Pontos, becsületes és gyors szolgálat.

4-50